

Cilt 3 / Sayı 2 / Kış 2023

Araştırma Makalesi

Halk Psikolojisi Bağlamında Âşıklık Sanatı Söylemi ve Âşık Veysel'in Söylem Evrelerindeki Yeri

Harika Zöhre Eryılmaz

Doktor

ORCID: 0000-0002-6442-4457

harikazohre@gmail.com

Zöhre Eryılmaz, Harika. "Halk Psikolojisi Bağlamında Âşıklık Sanatı Söylemi ve Âşık Veysel'in Söylem Evrelerindeki Yeri". *KÜN: Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 3.2 (Kış 2023): 89-97.

DOI: <https://doi.org/10.54281/kundergisi.37>.

Geliş Tarihi: 05.10.2023 / Kabul Tarihi: 02.11.2023 / Yayımlanma Tarihi: 29.12.2023

Bu çalışma Creative Commons Attribution 4.0 International License ile lisanslanmıştır.

Halk Psikolojisi Bağlamında Âşıklık Sanatı Söylemi ve Âşık Veysel'in Söylem Evrelerindeki Yeri

Harika Zöhre Eryılmaz

Özet

Halk psikolojisi, insanların inanç, istek, hayal, niyet ve duyguları gibi zihin durumlarını anlamlandırma ve gündelik yaşamda diğer insanların zihin durumlarını değerlendirerek onların davranışları hakkında öngörülebilir bulunabilme becerilerinin tümüdür. Zihin kuramı ve birçok farklı isimle de anılan halk psikolojisi, temelde insan zihninin önce kendi sınırlarını ve zihin durumlarını algılayan ve ardından başkalarının zihin durumlarını algılamayı kapsayan bilişsel bir beceri olmakla birlikte günlük konuşmalarımızın alt bölümlerini ifade eder. İçsel ve dışsal olarak iki durumlu incelenebilen halk psikolojisinde içsel durumlar insan zihninin kendini tanıması, anlamlandırması, "ben" oluşumu ve kendini söze dökme gibi kabiliyetleri incelerken, dışsal durumlar insan zihninin çevresini kavraması ve "ben" kavramının "biz" kavramına dönüşmesi; dolayısıyla "halk" oluşumunu irdeler. Tüm bu oluşumların temelinde zihnin algısında oluşanların söze dönüşümü yatmaktadır. İfade biçimlerinin kalıplara bağlı olmak koşulu ile yeni yaratmalara sahne olduğu âşıklık sanatı söylemlerinin halk psikolojisi kavramının hangi noktasında olduğunun altını çizmek amacı taşıyan bu çalışma, halk psikolojisi bağlamında âşıklık sanatı söylemini ele almaktadır. Tüm bu süreç içerisinde alana "halk psikolojisi" kavramının zihinsel bir süreç olduğuna ilişkin tanımlar yapılacakken, ses açısından çok benzer olan "halkların psikolojisi" kavramı ile olan ayrıma dikkat çekilecektir. Genelde halk psikolojisinin "ne olduğu" ile "ne olmadığı" kısaca tanımının yapıldığı çalışmada, halk psikolojisinde söylemin üç ana evresinin olduğu belirtilecek; âşıklık sanatının ise bu evrelerden hangisine dahil olduğu sorunsalının yanıtı aranacaktır. Dolayısıyla âşıklık sanatı icrasında var olan söylemlerin başlangıcından bu yana hangi evreye dahil edileceği belirtilerek özelde Âşık Veysel'in söylemlerinin "tekrar eden anlatı" evresine mi "işlenen anlatı" evresine mi dahil olduğuna değinilecektir. Sonuç olarak dört temel hipotezle kendini ifade eden halk psikolojisi kavramında söylemin evrelerini açıklarken son ve temel hipotez olan "anlatı gerçekleştirme" hipotezinin Âşık Veysel söylemlerini sınıflandırırkenki konumuna da yer verilecektir.

Anahtar Sözcükler: halk psikolojisi, zihin kuramı, anlatı gerçekleştirme hipotezi, tekrar eden anlatı, işlenen anlatı

Abstract

The Art of Minstrel Discourse in the Context of Folk Psychology and

Âşık Veysel's Place in Discourse Stages

Folk psychology is the whole of the ability to make sense of people's mental states such as beliefs, desires, dreams, intentions, and emotions and to make predictions

about their behavior by evaluating other people's mental states in daily life. Folk psychology, which is also known as the theory of mind, is basically a cognitive skill of the human mind that first perceives its own limits and states of mind, and then includes perceiving the states of mind of others, also it refers to the subdivisions of our daily conversations. In the folk psychology, which can be examined in two situations as internal and external, internal situations examine the abilities of the human mind such as self-recognition, meaning, formation of "me" and expressing itself, while external situations allow the human mind to comprehend its environment and the concept of "me" to turn into the concept of "we"; therefore, it examines the formation of "folk". Since all these formations lies the transformation of what is formed in the perception of the mind into words. It is a known fact that the minstrelsy, who is the performer of the art of minstrelsy, is the reflection of the society and the voice of the environment. Folk psychology also focuses on the fact that the mind, which perceives the concept of "me", passes to the concept of "we" right after the forms of self-expression, that is, the expression changes and transforms in creating a "folk". During this whole process, while the definition of the concept of "folk psychology" as a mental process will be made in the field, attention will be drawn to the distinction between the concept of "folk's psychology", which is very similar in sound. In the study, in which a brief definition of "what is" and "what is not" folk psychology is made, it will be stated that there are three main phases of discourse in folk psychology; the answer to the question of which of these phases the art of minstrel is included in will be sought. Therefore, by specifying which phase the discourses that have existed in the art of minstrelsy will be included since the beginning, it will be mentioned whether Âşık Veysel's discourses are included in the "repetitive narrative" stage or the "processed narrative" stage. As a result, while explaining the stages of discourse in the concept of folk psychology, which expresses itself with four basic hypotheses, the position of the last and main hypothesis "narrative practice" hypothesis while classifying the discourses of Âşık Veysel will also be included.

Keywords: folk psychology, theory of mind, narrative practice hypothesis, repetitive narrative, processed narrative

Giriş

Âşık; sazlı, sazsız, doğaçlama yoluyla, kalemlerle veya bu özelliklerin birkaçını birden taşıyan ve âşıklık geleneğine bağlı olarak şiir söyleyen halk sanatçısıdır ve âşıklık geleneği âşıkları yönlendiren kurallar bütününe denir (Artun 1). Söylem ifadesinin dilin sözlü ya da yazılı gerçekleşmesine yani temelde zihinde gerçekleşen eylemlerin karşı tarafa aktarılmasındaki araç olduğu ise bir gerçektir. Çalışmada geçen söylem evreleri ifadesi ise dilin bir anlatım aracı olarak üreticisinde hangi biçimde (ezber bir biçim mi yeniden şekillendirilmiş bir biçim mi) var olduğudur.

Dilin anlatım aracı olarak seste ve yazıda anlam bulmasından hemen önce şüphesiz ki "anlatı" zihinde gerçekleşir. Zihinde gerçekleşen anlatının öncelikli muhatabı bireyin kendisi iken "anlatılacak şey" sese dönüşüp başka zihinlerle iletişime girdiğinde bu bireyin "ben" oluşumundan "biz" oluşumuna giden yolculuğu başlar. Tüm bu evrelerin genelde bireyin zihninde gerçekleşen bu yolculuğa "halk psikolojisi" denir (Hutto 10).

Halk Psikolojisi Nedir?

Halk psikolojisi, insanların inanç, istek, hayal, niyet ve duyguları gibi zihin durumlarını anlamlandırma ve gündelik yaşamda diğer insanların zihin durumlarını değerlendirerek onların davranışları hakkında öngörülebilir bulunabilme becerilerinin tümüdür (alıntılaman Altunbaş 1). Zihin kuramı ve birçok farklı isimle de anılan “halk psikolojisi” (Hutto 10), temelde insan zihninin önce kendi sınırlarını ve zihin durumlarını algılayan ve ardından başkalarının zihin durumlarını algılamayı kapsayan bilişsel bir beceri olmakla birlikte günlük konuşmalarımızın alt bölümlerini ifade eder.

Halk psikolojisi insan zihninin kendini tanıması, anlamlandırması, “ben” oluşumu ve kendini söze dökme gibi kabiliyetleri incelerken, aynı zamanda insan zihninin çevresini kavraması ve “ben” kavramının “biz” kavramına dönüşmesini; dolayısıyla “halk” oluşumunu irdeler.

Halk psikolojisi kavramı, aldığı birçok isimden başka zaman zaman zihinselleştirme (mentalizing) ile de aynı anlamda kullanılmaktadır (alıntılaman İnanç 7). Zihinselleştirme, kişinin kendisinin bir zihni ve başkalarının farklı bir zihni ve zihinselliği olduğunu fark etmeyi içerir. Zihinselleştirme süreci somut değildir, bir şeyin gizli anlamını fark etmeye veya tahmine dayalıdır. Metafor, ima ve ironinin anlaşılmasını da içeren bir beceridir (alıntılaman İnanç 8).

Dolayısıyla halk psikolojisi zihinde canlandırma ve canlandırmanın söze dökülüşünü ifade ederken zihinde oluşan anlamların ifadesini de içerir.

Halk psikolojisi kavramına ulaşılırken ortaya atılan kuram ve hipotezleri incelemeyen önce -ki zihnin sözü oluşturması noktasına burada değineceğiz- “halk psikolojisinin ne olmadığına” değinmekte yarar görmekteyiz.

Halk Psikolojisi Ne Değildir?

Halk psikolojisi kendisi ile fonetik benzerliğe sahip “Halkların Psikolojisi” ile karıştırılmamalıdır. Halk psikolojisi, psikoloji-halk ilişkisi ve etno-psikoloji gibi giderek özelleşen çalışma alanlarının varlığı ve sosyal psikoloji/bilişsel psikoloji kavramlarının farkı açısından önemlidir.

Halk psikolojisi kavramı, bireylerin kendi bilinçlenme süreçlerini söz konusu ederken, halkların psikolojisi kavramı bu noktada bir fark arz etmektedir. Halk psikolojisi ile halkların psikolojisinin farkı, bireylerin bilinçlendiği nokta ile bu bilincin toplum düzeyinde algılanması ve toplumun kolektif bir bellek ile geleceğe taşınmasıdır. Bu sebeple de yalnızca isim benzerliği sebebiyle değil, manevi bir birleşim noktası olduğu gerekçesiyle de halk psikolojisi ile halkların psikolojisi zaman zaman karıştırılmaktadır. Dolayısıyla farkının açığa çıkarılması önemlidir.

Bu bağlamda psikoloji bilminde ayrı bir araştırma ve inceleme kolu haline gelmiş olan halkların psikolojisi, yalnız bireylerin değil, ulusların ve etnik toplulukların psikoloji açısından durumlarını, düşünce ve davranış değişikliklerini ele aldığı bir bilim dalıdır. En temelde halkların psikolojisinin, halkların bir psikanalizi olduğundan bahseden Miroglio (36), bu terim içerisinde halkların teker teker ele alınarak kendilerini özel ifade ediş biçimleri içinde ve mukayeseli tarzda incelenmesi biçimine vurgu yapmaktadır.

Halkların psikolojisi yalnızca bir etnografya değildir; zaman ve mekân gibi iki boyutu göz önünde bulundurmalı yani geniş ölçüde tarihe ve tarihsel psikolojik incelemelere

dayanması gereken bir psikolojik coğrafya olmakla birlikte, toplumsal grupların bilimi olan sosyolojinin de bir biçimidir.

Halkların psikolojisi kavramının halk psikolojisi kavramından ayırt edildiği bu noktada, halk psikolojisi kuram ve hipotezleri şöyledir:

Halk Psikolojisi Kuram ve Hipotezleri

İçten başlayıp dışa doğru ilerleyen halk psikolojisi becerilerine sahip olabilmenin temel özellikleri, öncelikle kendi bilincinin farkına varabilmek (*homo sapiens sapiens*)¹, nesnelerin görüngülerini anlamak, insanın bir uzvunun nerede bittiğini ve nerede başladığını kavrayabilmek, nesne görüntülerinin derinliklerini algılayabilmek ve ardından her insanın tüm bu yetkinliklere sahip olduğu gerçeğini kabul etmek, onların dünyaya bireyin kendisinininkinden farklı bir bakış açısı ile bakabileceğini bilebilmek ve kendi bakış açısı ile diğerlerinininki arasındaki farkı ayrıştırabilmektir.

Tüm bu süreç insan zihninde oluşurken; süreçleri tanımlamak ve anlamlandırmak için modüler kuram, kuramsal kuram, benzetim kuramı ve son olarak “anlatı gerçekleştirme hipotezi” ortaya atılmıştır. Buna göre; Modüler kuram, zihnin doğuştan yeteneğine vurgu yapan gelişimsel psikoloji bakış açılarından biridir (alıntılaman Fazlıoğlu 4). Bu kurama göre, zihin doğuştan gelir; zihnin gelişim öncesi bir süreci vardır ve diğer bilişsel becerilerden farklı bir olgunlaşma süreci geçirir (alıntılaman Emek 6). Modüler kuramcılar, halk psikolojisini doğuştan getirilen genetik yapılara dayandırmaktadır (alıntılaman Kahveci 36).

Bilişsel gelişimi açıklamaya çalışan kuramsal kuram ise halk psikolojisinin karşı birey tarafından algılanan ve zihinlerin nasıl çalıştığı ile ilgili bir kuramın kullanılmasını göstermektedir (Golfrey-Smith 1). İlk kez Adam Morton tarafından ortaya atılan kuramsal kurama göre, halk psikolojisi becerileri (zihin kuramı) bireylerde doğuştan yoktur ve deneyimlerle beraber öğrenilmektedir.

Benzetim teorisi, en sade tanımıyla, düşünce süreçlerini kendi akıl yürütme mekanizmalarımızda bir benzerini kurgulayarak başkalarını yorumladığımızı ve tahmin ettiğimizi ifade etmektedir (Golfrey-Smith 1).

Son olarak ilk defa bir ifadenin başarılı bir şekilde anlaşılması ile konuşanın niyetinin anlaşılmasının doğru orantılı olduğu görüşünün ortaya atılmasıyla birlikte, bir konuşmada anlamın direkt olarak verilmemesi durumunda, konuşmayı anlayabilmek için zihinleştirmenin yapılması gerektiği öne sürülmüştür. Anlamın oluşabilmesi için birey tarafından kelime anlamının hem o andaki durumun hem de geçmiş durumun sosyal ve duygusal birikimlerinin bir araya getirilmesi gerekmektedir ve bu durum ancak halk psikolojisi becerileri ile mümkündür (alıntılaman Emek 10). Bu düşünüşün ortaya attığı zihinleştirme temelli söylem fikri, yıllar sonra ilk kez Daniel Hutto tarafından, halk psikolojisi becerilerinin nasıl oluştuğuna dair bir fikir vermesi ve bu oluşumların varlıklarının tespit edilebilmesi için bir anlatının olması gerektiği iddiası ortaya atılmıştır. Buna göre, “Anlatı Gerçekleştirme Hipotezi” (Narrative Practice Hypothesis), halk psikolojisinde kendimizi açıklama becerilerimiz ile başkalarını kavrayabilme becerilerimize ifade eden ve alana son

¹ Noah Harari *Sapiens* adlı kitabında *homo* (insan) cinsinin *sapiens* (zeki) olan ile eşleştirmesinin bizim ilk türümüzü oluşturduğunu; modern zamanların insanların ise *homo sapiens sapiens* zekâsının farkında olan insan olarak nitelenmesi gerektiğini belirtir (Harari 17-51).

dönemde giren yeni bir konudur. Sonuç olarak bu hipotez, kendimizi açıklama ve diğerlerinin bilincine varma kapasitemizi gösterir (Hutto 175).

Tüm bu halk psikolojisi becerilerinin ele alındığı çalışmalarda görülmüştür ki zihin ancak “anlatabiliyorsa” kendini var etmiştir. Bireylerin halk psikolojisi yeterliliğini kazanması için bir anlatıya maruz kalmaları gerektiği ve sonucunda halk psikolojisi becerisinin yeterli olduğunun ispatı için de anlatabiliyor olması gerektiği kanısına varılmıştır.

Halk Psikolojisinde “Ben” Kavramından “Biz” Kavramına

Halk psikolojisi becerileri “içsel” (internal) ve “dışsal” (external) olmak üzere iki durumlu incelenebilir. “İçsel” olarak incelendiğinde halk psikolojisi bireylerin kendi zihinsel temsillerini şekillendirmesini ve bunu kullanabilmesini, bu sayede kendisi ile diğer insanların temsillerine karşı farkındalığını sürdürebilmesi ile ilgilendir. “Dışsal” olarak halk psikolojisi, günlük iletişim ve derinlemesine sosyal ilişkiler esnasındaki davranışları kapsamaktadır (alıntılayan Altunbaş 1). Dışsal halk psikolojisi becerileri, kaynağını içsel halk psikolojisi becerilerinden, yani inançlardan ve isteklerden alır; bu durum zihnin doğasının bir parçasıdır (Altunbaş 2). Dolayısıyla halk psikolojisi insanın kendi varlığını anlamasından, çevresindeki nesnelere algılamaya ve başka bilince sahip olan canlılarla iletişim kurmaya doğru giden bir gelişim şeklini kapsar.

Aynı zamanda halk psikolojisi bir başka kişinin kendininkinden farklı bir zihne sahip olduğunu fark edebilme, kendisinin ve diğer kişilerin zihinsel durumlarını tahayyül edebilmesi için gerekli olan bilişsel kapasite olarak tanımlanabilir (alıntılayan Vural 20). Halk psikolojisi başka insanların davranışlarını tahmin edebilmek ve açıklayabilmek için insanların inanış, bilgi, istek ve ilgileri gibi zihinsel durumlarını fark etmektir (alıntılayan Yurttaş 4). Kısacası bu beceriye sahip olmak, kişinin kendi zihniyle birlikte diğer kişilerin de zihninin içeriğini yansıtabilmesi demektir (alıntılayan Emek 4).

Halk psikolojisi zihnin oluşması ve bu oluşum evreleri içerisinde sesi, varlıkları ve çevresini algılamaktır. Wellman’a göre bireyin halk psikolojisi yeteneğine sahip denilebilmesi yani kendini ve çevresini tanıması bir bilincine sahip denilebilmesi için bireylerden şu ayrımları yapabilmesi beklenir:

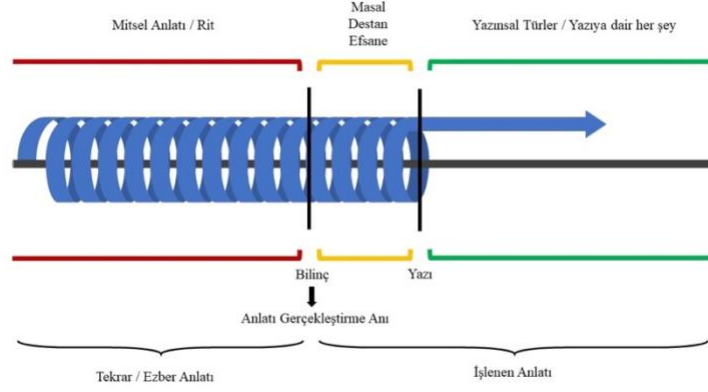
- Düşünceler ve nesnelere farklı olabilirler.
- Gerçekler ve inançlar farklı olabilirler.
- İstekler ve sonuçlar farklı olabilirler.
- Gerçekler hayalleri kısıtlamaz.
- Zihin bireyseldir.
- Zihin ve beden farklıdır (alıntılayan Kahveci 31).

Ve son olarak birey “anlatır.”

Anlatan birey kendisiyle birlikte bir çevre oluşturur. Artık zihin kendini algılamaktan öte çevresini algıladığı ve bu algı ile “onlarla” iletişime geçtiği noktadadır. Bu zihnin “ben” kavramından “biz” kavramına geçtiği ândır.

Âşık Anlatır mı?

Yukarıda ele alınan halk psikolojisi becerisinin bireyde oluşması zihnin zihinde oluşmaları anlamlandırma ve anlatma koşuluna bağlıdır. Âşıklık sanatının dahası bunun icracısı olan ozanların halkın iç sesi olduğu konusunda hem fikiriz. Peki nasıl anlatır? Anlatı türleri içerisinde zihnin anlatı tarihi içerisindeki konumunu şöyle şemalandırabiliriz:

Şekil 1. Halk Psikolojisi Bağlamında Anlatı Türleri ve Söylem Evreleri

Zihnin kendini anlamlandırma süreci ve bunu parça bütün ilişkileriyle yeniden ve başkalaştırarak değil de aynısı ve benzeri biçimlerde ortaya koyması “Mitsel Anlatı ve Rit” evresini oluşturur.

Bilincin gerçekleştiği o an, zihnin parça bütün ilişkilerini gerek tekrar ve gerekse küçük yeniden yaratmalarla ortaya koyduğu o an ve bir süre sonrası “Masal, Destan ve Efsane” evresini oluşturur.

Tekrar sürecinin tamamen² bittiği zihnin parça bütün ilişkileri gerçekleştirerek yazının hafızanın yerini aldığı süreç ise “Yazınsal Türler” evresini oluşturur.

Buna göre anlatının gerçekleştirildiği ânın öncesi Teker/Ezber Anlatı ve sonrası İşlenen Anlatı olarak isimlendirilebilir.

“Âşık Anlatır mı?” sorumuzun yanıtını tüm bu bilgiler ışığında yeniden şu şekilde değerlendirebiliriz.

Toplumun sesi olan âşığın hem teamüle uyma arzusundan hem de zihnin işleyiş geleneğinden kaynaklı kalıplı söyleyişleri bilinen bir gerçektir. Bu anlamda yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere âşıklık sanatını icra eden ozan, bilinç ânını geçmiş,³ destandan şiire uzanan bir anlatıya sahiptir. Dolayısıyla âşık anlatır. Ancak bu, bilincin kendini bugünkü biçimde dile dökmesinden farklı olarak hem ses uyumuna yani hatıra bağlı hem de toplumu algıladığı için toplum ihtiyaçlarına yönelik bir söylem geliştirmesi temelinde bir anlatıdır.

Âşık Veysel, bugün elimizde 170 civarında şiiri bulunan, Türk saz şiirinin 20. yüzyıldaki en büyük temsilcileri arasında anılan önemli saz şairlerimizden biridir (Alptekin 1). Âşık Veysel’in âşıklık geleneğinin teamülünde yer alan bade içme ve rüya görme yoluyla âşıklığa başlamadığı bir gerçektir. Alptekin’e göre (19-23) Âşık Veysel’in âşıklığı çekilen dert ve çilesinden gelir.

² Söylenmiş olan hiçbir şeyin ilk kez söylenmediği gerçeği bilinmekle birlikte “Metinlerarasılık” konusunun “Halk Psikolojisi Kuramları ile İlişkisi”nin ayrı bir çalışma konusu olduğu bir gerçektir.

³ Âşıklık geleneğinin temelinde bilinç yitirme ve rüya görme geleneklerini de hatırlayalım. (Günay, 1992).

Âşık söylemlerinin edebi bir tür olarak aynı zamanda içine doğdukları sosyo-kültürel bağlamın şartlarını, halkın zevki ve âşıklardan beklentilerini gösterip yansıtmaları bakımından büyük bir öneme sahiptirler (Çobanoğlu 163).

Halk psikolojisi bağlamında ele aldığımızda ozanımızın toplumsal olarak zihnin gelişim evrelerinin tamamlandığı bir dönemde yaşadığı gerçeği bilinmektedir. Hayatı özelinde incelediğimizde ise Âşık Veysel'in yedi yaş civarında gözlerini kaybettiğine ve okuma yazma bilmediğine tanık olmaktadır.

Halk psikolojisi kuramına göre zihnin kendini ve çevresini algılama sürecinin dört yaş civarında tamamlandığı bilgisinden (alıntılayan Akkaya 8) yola çıkarak Âşık Veysel'in söylemlerinde hayali unsurların olmamasını bu şekilde açıklayabiliriz. Bununla birlikte Âşık Veysel'in okuma-yazma bilmiyor olması yani yazıyı kullanmıyor olması (ürettiklerini düz bir biçimde bir âna sabitlemiyor olması) onun anlatılarını bilinç sonrası üretilen, işlenmiş anlatı evresinde ve fakat onu, anlatının tekrara dayalı bir biçimde gerçekleştirildiği evreye konumlandırır.

Sonuç

Çalışmanın bütünü ele alındığında zihin kuramı adı da verilen halk psikolojisi kavramını bilincin kendisini ve çevresini algılaması ve bu algının söze dökülme anı olarak ifade edebiliriz.

Bilincin oluşması ve oluşan bilincin zihinde soyutlamalar yapabilmesini halk psikolojisi dört temel kuram ile açıklar. Bunların üçü bir bakıma bireyin bilincinin oluşmasındaki basamaklar olarak nitelendirilebilirken; son olarak ortaya atılan "Anlatı Gerçekleştirme Hipotezi" bilincin oluştuğu ânın ancak ve ancak bireyin anlatmaya başladığı ân gerçekleştiğini ifade eder.

Halk psikolojisi aynı zamanda bilincin kendini tanımlayabilmesi ve anlamlandırabilmesi için bir karşı bilincin varlığının da algılanması gerektiğini, dolayısıyla karşı bilince "anlatılanlarla" bir "biz" kavramı oluşturduğunu ifade eder.

Çalışmada, Âşık Veysel üzerinden âşıklığın, bilincin hangi evresinde olduğuna ilişkin bakış açısı geliştirilmiş; verilen *Anlatı Türleri ve Söylem Evreleri Şeması*nda da gösterildiği üzere âşığın bilinç ânını geçmiş ve anlatıya dayalı bir icra gerçekleştirdiğinin altı çizilmiştir. Bununla birlikte söylemlerin "tekrar" a dayalı olması ve belirli kalıplarla düzenleniyor olması âşıklık söylemlerini bilinç ile yazı arasında; işlenen anlatı bölümünde konumlandırır.

Kaynakça

Akkaya, Emrah. "İşitme Kayıplı ve Tipik Gelişen 4-5 Yaşındaki Çocukların Zihin Kuramı ve Dil Becerileri Bakımından Karşılaştırılması". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, 2018.

Alptekin, Ali Berat. *Âşık Veysel*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 2009.

Altunbaş, Fatma Dilara "Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) Tanılı Hastalarda Zihin Kuramı Performansı ve Atıfsal Yanlılığın İncelenmesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Üsküdar Üniversitesi, 2017.

Artun, Erman. *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı Edebiyat Tarihi/Metinler*. Adana: Karahan Kitabevi, 2012.

- Çobanoğlu, Özkul. *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*. Ankara: Akçağ, 2000.
- Emek, Hatice. "Zihin Kuramı Becerisi ve Yalnızlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, 2018.
- Fazlıoğlu, Buket. "Üniversite Öğrencilerinde Duygusal ve Bilişsel Zihin Kuramı Özelliklerinin Sosyal Zekâ ile Olan İlişkisinin İncelenmesi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, 2018.
- Folk Psychology. "Stanford Encyclopedia Of Philosophy". 22 Ekim 1997. Plato Stanford University. 06 Mart 2018. <https://plato.stanford.edu/entries/folkpsych-theory/>
- Golfrey-Smith, Peter. "Folk Psychology as a Model". *Philosopher's Imprint* 5.6 (2005): 1-16.
- Günay, Umay. *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. Ankara: Akçağ, 1992.
- Hutto, Daniel D. "The Narrative Practice Hypothesis: Clarifications And Implications". *Philosophical Explorations* 11. 3 (2008) 175-92.
- Hutto, Daniel D. "Folk Psychology As Narrative Practice". *Journal Of Consciousness Studies*, 16.6 (2009) 9-39.
- Kahveci, Sinem. "Borderline Kişilik Bozukluğunda Zihin Kuramı ve Çocukluk Çağı Travması Arasındaki İlişki". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, 2016.
- Leslie, Alan M. "Pretense and Representation: The Origins of 'Theory of Mind'". *Psychological Review* 94. 4 (1987) 412-26.
- Miroglio, Abel. *Halkların Psikolojisi*. Çev. Samih Tiryakioğlu. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1973.
- Vural, Ceyda Deniz. "Sosyal Anksiyete Bozukluğu ve Yaygın Anksiyete Bozukluğu Olan Hastalarda Zihin Kuramı İşlevlerinin Karşılaştırılması". Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 2018.
- Youmans Ginal. "Theory of Mind in Individuals With Alzheimer-Type Dementia Profiles". Degree of Doctor of Philosophy, The Florida State University, 2004.
- Yurttaş, Fatih. "Üniversite Öğrencilerin Duygusal ve Bilişsel Zihin Kuramı Özelliklerinin Duygusal Şemalarla Olan İlişkisinin İncelenmesi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, 2018.